

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทรัพย์สินมีบทบาทต่อบุคคลนับแต่อดีตและทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้นตามพัฒนาการของสังคม แม้ว่าในยุคที่มนุษย์ยังเร่ร่อนอยู่ ทรัพย์สินยังไม่มีคุณค่าใดๆ แต่เมื่อมนุษย์หยุดเร่ร่อนและเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินชีวิตมาเป็นสังคมเกษตรกรรม ทรัพย์สินก็เริ่มเข้ามามีบทบาทในฐานะเป็นแหล่งอาหาร เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและเป็นสิ่งของมีค่าส่วนตัว ดังนั้น เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในสังคมจากการแก่งแย่งทรัพย์สินกัน รัฐจึงจำเป็นต้องออกกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนบุคคลขึ้นมา¹

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้รับรองสิทธิในทรัพย์สินของปวงชนชาวไทยไว้ในมาตรา 37 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ” เท่ากับว่าบุคคลย่อมมีสิทธิในทรัพย์สินของตนเองอย่างเต็มที่ภายใต้ขอบเขตแห่งกฎหมาย นอกจากนี้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1336 ได้มีการบัญญัติรับรองถึงสิทธิของผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินใดๆว่า “ภายในบังคับแห่งกฎหมาย เจ้าของทรัพย์สินมีสิทธิใช้สอย และจำหน่ายทรัพย์สินของตน และได้ซึ่งดอกผลแห่งทรัพย์สินนั้น กับทั้งมีสิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตนจากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้และมีสิทธิขัดขวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้น โดยมีขอบด้วยกฎหมาย” ดังนั้น ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินจึงมีสิทธิเลือกใช้ทรัพย์สินในเวลาใด นำออกหาประโยชน์อย่างไร หรือเก็บรักษาโดยวิธีใด รวมถึงโอนให้ผู้ใดก็ได้ ตามความต้องการทุกประการตราบเท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย และผู้ใดที่ก้าวล่วงเข้าไปยุ่งเกี่ยวโดยปราศจากอำนาจตามกฎหมาย นอกจากอาจถูกขัดขวางโดยเจ้าของแล้วยังอาจต้องรับผิดชอบไม่ว่าทางแพ่งหรือทางอาญาอีกต่างหาก โดยไม่มีข้อยกเว้นแม้ว่าจะเป็นการกระทำของรัฐก็ตาม²

¹ วัฒน จันทน์หอม. (2562). *คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 2* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: วิญญูชน. หน้า 19.

² นันทวธู แจ่มจรัส. (2552). *การขอคืนของกลางในระหว่างพิจารณาคดีอาญา*. เอกสารวิชาการส่วนบุคคลของการอบรมหลักสูตร "ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น". กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม. หน้า 4.

แม้ว่าปัจเจกบุคคลจะรับจากได้รับรองและคุ้มครองสิทธิเกี่ยวกับทรัพย์สินในทางแพ่งไม่ว่าจะเป็นเรื่องความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ การครอบครอง การใช้สอยหรือการได้รับประโยชน์จากทรัพย์สินแล้วก็ตาม แต่เมื่อมีการกระทำที่อุกอาจ รุนแรงหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่นหรือส่วนรวม รัฐก็จำเป็นที่จะต้องใช้กฎหมายอาญาในการปราบปรามการกระทำความผิด ทั้งนี้เพื่อให้ผู้กระทำความผิดและบุคคลทั่วไปเห็นว่า การกระทำดังกล่าวเป็นสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับ และในขณะเดียวกันก็เพื่อตักเตือนบุคคลทั่วไปไปด้วยว่า ถ้ามีการกระทำเช่นนั้นเกิดขึ้นอีกก็จะต้องมีการลงโทษเช่นเดียวกัน³

ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 18 ได้กำหนดโทษที่จะลงกับผู้กระทำความผิดไว้ 5 ประเภท⁴ และการริบทรัพย์สินก็เป็นหนึ่งในโทษที่กำหนดไว้ การริบทรัพย์สินเป็นโทษที่มีมาแต่โบราณกาล ซึ่งในครั้งนั้นมีลักษณะเป็นโทษแท้ คือริบทรัพย์สินทั้งหมดของผู้กระทำความผิดเอาเป็นของรัฐทั้งสิ้น เรียกว่าริบราชบาท (la confiscation générale) โทษเช่นนี้มีผลร้ายตกแก่ครอบครัวของผู้ต้องโทษมากเกินไป กฎหมายจึงยกเลิกเสีย และเปลี่ยนมาเป็นการริบทรัพย์สินเฉพาะสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความผิด (la confiscation spéciale) การริบทรัพย์สินเปลี่ยนลักษณะมาเป็นโทษปนกับวิธีการเพื่อความปลอดภัย การริบทรัพย์สินอาจกระทำเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดได้รับผลประโยชน์จากการกระทำความผิดของตน โดยริบสิ่งที่ได้มาในการกระทำความผิด ซึ่งมีลักษณะเป็นการลงโทษ หรืออาจริบทรัพย์สินที่บุคคลมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดซึ่งมีลักษณะเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัยเพราะยังไม่มีมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น การริบทรัพย์สินอาจเป็นโทษตามประมวลกฎหมายอาญา หรือเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายอื่นโดยเฉพาะก็ได้ และอาจเป็นการริบโดยเด็ดขาด หรือเป็นการริบที่อยู่ในดุลพินิจศาลก็ได้

โทษริบทรัพย์สินเป็นโทษประเภทหนึ่งที่ทำต่อทรัพย์สิน ซึ่งทางปฏิบัติโทษริบทรัพย์สินนี้จะไม่ใช่โทษหลักหรือโทษประธาน แต่จะใช้เป็นโทษประกอบกับโทษอื่น เช่น โทษจำคุก โทษกักขังหรือโทษปรับ ซึ่งบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับโทษริบ

³ คณิต ฒ นคร. (2547). *กฎหมายอาญาภาคทั่วไป* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วิญญูชน. หน้า 40.

⁴ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18 โทษสำหรับลงแก่ผู้กระทำความผิดมีดังนี้

- (1) ประหารชีวิต
- (2) จำคุก
- (3) กักขัง
- (4) ปรับ
- (5) ริบทรัพย์สิน

⁵ จิตติ ดิงศภัทย์. (2546). *คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 1* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: จีระราชการพิมพ์. หน้า 1082-1083.

ทรัพย์สินเริ่มตั้งแต่มาตรา 32 ถึงมาตรา 37⁶ โดยหลักการเกี่ยวกับการริบทรัพย์สินบัญญัติไว้ในมาตรา 32 ถึงมาตรา 34 และหลักการขอคืนของกลางบัญญัติไว้ในมาตรา 36

ในคดีอาญา เจ้าพนักงานของรัฐมีอำนาจยึดทรัพย์สินของประชาชนไว้เป็นของกลางได้ หากทรัพย์สินนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดหรือเป็นทรัพย์สินที่มีไว้เป็นความผิด หรือได้ใช้ หรือมีไว้ใช้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด โดยสามารถเอาทรัพย์สินดังกล่าวไปยึดถือไว้ได้ จนกว่าคดีจะถึงที่สุด ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 85 วรรคท้าย

ประมวลกฎหมายอาญามีบัญญัติหลักเกณฑ์ในการริบทรัพย์สินไว้ในมาตรา 32⁷ มาตรา 33⁸ และมาตรา 34⁹

การขอคืนของกลางในคดีอาญาบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายมาตรา 36¹⁰ กล่าวคือ การขอคืนของกลางจะต้องทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาลที่พิจารณาคดีที่โจทก์ฟ้องและขอให้ริบของกลาง และจะต้องเป็นการริบทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33 หรือมาตรา 34 หากเป็นการริบทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 32 เจ้าของทรัพย์สินก็ไม่สามารถขอคืนของกลางได้ เนื่องจากเป็นทรัพย์สินที่มีไว้เป็นความผิด นอกจากนี้ เจ้าของที่แท้จริงที่มีความประสงค์จะขอคืน

⁶ ทะเนงศักดิ์ คุลยาณัจน์. (2543). *การร้องขอคืนของกลางและการขอเก็บรักษาทรัพย์สินของกลาง*. กรุงเทพฯ: พิมพ์อักษร. หน้า 1.

⁷ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 32 ทรัพย์สินใดที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่า ผู้ใดทำหรือมีไว้เป็นความผิด ให้ริบเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าเป็นของผู้กระทำความผิด และมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่

⁸ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33 ในการริบทรัพย์สิน นอกจากศาลจะมีอำนาจริบตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบทรัพย์สินดังต่อไปนี้ด้วย คือ

- (1) ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้ใช้ หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือ
- (2) ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้มาโดยได้กระทำความผิด

เว้นแต่ทรัพย์สินเหล่านี้เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด

⁹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 34 บรรดาทรัพย์สิน

(1) ซึ่งได้ให้ตามความในมาตรา 143 มาตรา 144 มาตรา 149 หรือมาตรา 150 มาตรา 167 มาตรา 201 หรือมาตรา 202 หรือ

(2) ซึ่งได้ให้เพื่อจูงใจบุคคลให้กระทำความผิด หรือเพื่อเป็นรางวัลในการที่บุคคลได้กระทำความผิด ให้ริบเสียทั้งสิ้น เว้นแต่ทรัพย์สินนั้นเป็นของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด

¹⁰ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 36 ในกรณีที่ศาลสั่งให้ริบทรัพย์สินตามมาตรา 33 หรือ มาตรา 34 ไปแล้ว หากปรากฏในภายหลัง โดยคำเสนอของเจ้าของแท้จริงว่า ผู้เป็นเจ้าของแท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด ก็ให้ศาลสั่งให้คืนทรัพย์สิน ถ้าทรัพย์สินนั้นยังคงมีอยู่ในความครอบครองของเจ้าพนักงาน แต่คำเสนอของเจ้าของแท้จริงนั้นจะต้องกระทำต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันคำพิพากษาถึงที่สุด

ทรัพย์สินที่ถูกริบมาตรา 33 หรือ มาตรา 34 ยังมีหน้าที่ในการนำสืบให้ศาลเห็นว่าตนไม่ได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการริบทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 32 มาตรา 33 มาตรา 34 และการร้องขอคืนทรัพย์สินที่ถูกริบตามมาตรา 36 จึงนำไปสู่ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการขอคืนทรัพย์สินที่ถูกริบซึ่งเป็นปัญหาที่ผู้วิจัยจะศึกษาวิเคราะห์และหาคำตอบในสารนิพนธ์ฉบับนี้ ปัญหาเหล่านั้นได้แก่

ประการที่แรก การขอคืนทรัพย์สินที่ถูกริบตามประมวลกฎหมายอาญาโดยผู้เป็นเจ้าของแท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิดตามมาตรา 36 ยังมีความคลุมเครือและไม่ชัดเจน กล่าวคือ คำว่า "ผู้เป็นเจ้าของแท้จริง" ตามประมวลกฎหมายมาตรา 36 มีความหมายเฉพาะเจ้าของทรัพย์สินขณะที่มีการกระทำความผิด หรือมีความหมายรวมไปถึงผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ได้รับโอนทรัพย์สินภายหลังกระทำความผิด ก่อนศาลมีคำพิพากษาให้ริบทรัพย์สินด้วย เนื่องจากเมื่อศึกษาแนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกาแล้วพบว่า

แนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกาก่อนปี 2553 วางหลักว่า ผู้ที่รับโอนของกลางโดยสุจริตภายหลังจำเลยกระทำความผิดแล้ว ถือว่าเป็นเจ้าของที่แท้จริงร้องขอคืนของกลางได้ เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 119/2506 วินิจฉัยว่ารถยนต์ของกลางของจำเลยในคดีความผิดฐานรับของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร โดยหลีกเลี่ยงอากรและใช้รถยนต์วิ่งบนทางหลวงที่ยังมิได้เปิดเป็นถนนสาธารณะโดยไม่รับอนุญาต ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ยึดไว้และได้มอบให้บุคคลอื่นรักษาไว้ในระหว่างคดี หากจำเลยได้เอารถคันนั้นไปโอนขายให้บุคคลภายนอกและบุคคลภายนอกได้รับซื้อไว้โดยสุจริต โดยไม่รู้ว่าป็นรถที่ถูกยึดไว้เป็นของกลางในคดี บุคคลภายนอกผู้นั้นย่อมได้กรรมสิทธิ์ในรถยนต์คันนั้น ต่อมาภายหลังเมื่อคดีถึงศาลและศาลได้พิพากษาให้ริบรถยนต์ของกลาง บุคคลภายนอกผู้นั้นย่อมร้องขอให้ศาลสั่งคืนรถยนต์ของกลางที่ศาลพิพากษาให้ริบนั้นได้นอกจากนี้ยังมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 173/2539 วินิจฉัยว่าแม้ผู้ร้องเป็นเพียงผู้เช่าซื้อรถยนต์ของกลางขณะจำเลยใช้รถดังกล่าวกระทำความผิด แต่เมื่อผู้ร้องได้ผ่อนชำระค่าเช่าซื้อครบก่อนที่ศาลจะสั่งริบผู้ร้องจึงได้กรรมสิทธิ์ย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอคืนรถนั้นได้และเมื่อผู้ร้องมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิดก็ต้องคืนรถยนต์ของกลางแก่ผู้ร้อง

แต่แนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกาภายหลังปี 2553 วางหลักว่า เจ้าของที่แท้จริงถือขณะกระทำความผิด ไม่ใช่หลังกระทำความผิด เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 11277/2553 วินิจฉัยว่า ผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงที่มีสิทธิยื่นคำร้องขอคืนของกลางตามประมวลกฎหมายมาตรา 36 หมายถึง เจ้าของทรัพย์สินขณะที่มีการกระทำความผิด มิใช่เจ้าของทรัพย์สินหลังการกระทำความผิดคดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ร้องเช่าซื้อรถจักรยานยนต์ของกลางจากผู้ให้เช่าซื้อตั้งแต่ก่อนศาลชั้นต้นสั่งริบ

รถจักรยานยนต์ของกลาง แต่ผู้ร้องรับโอนกรรมสิทธิ์รถจักรยานยนต์ของกลางภายหลังเวลาที่จำเลย
กระทำความผิดและศาลชั้นต้นพิพากษาให้บริปรรถจักรยานยนต์ของกลางให้ตกเป็นของแผ่นดินแล้ว
โดยไม่มีคู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์ฎีกา คำพิพากษาดังกล่าวจึงเป็นอันถึงที่สุดและกรรมสิทธิ์ใน
รถจักรยานยนต์ของกลางตกเป็นของแผ่นดินแล้ว ผู้ร้องจึงไม่มีสิทธิยื่นคำร้องขอคืนรถจักรยานยนต์
ของกลาง นอกจากนี้ยังมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1639/2553 วินิจฉัยว่า ตามบทบัญญัติแห่งประมวล
กฎหมาย มาตรา 36 ในกรณีที่ศาลจะสั่งคืนทรัพย์สินที่บริปรได้นั้นนอกจากความเป็นเจ้าของแล้ว
ยังต้องได้ความว่าผู้เป็นเจ้าของแท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิดตามบทบัญญัติ
ดังกล่าว และย่อมมีความหมายถึงเจ้าของทรัพย์สินในขณะที่มีการกระทำความผิดด้วย ทั้งการขอให้
ศาลสั่งคืนของกลางที่ศาลสั่งบริปรแล้วดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของคดีอาญา นอกจากผู้ร้องมีหน้าที่นำ
สืบว่าผู้ร้องไม่รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิดแล้ว ผู้ร้องก็ยังมีหน้าที่นำสืบว่าเจ้าของ
ทรัพย์สินในขณะที่กระทำความผิดไม่รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิดซึ่ง คดีนี้ผู้ร้องมิได้นำสืบ
ให้เห็นว่า จ. เจ้าของกรรมสิทธิ์รถยนต์กระบะของกลางในขณะที่จำเลยกระทำความผิดรู้เห็นเป็นใจ
ด้วยในการกระทำความผิดของจำเลยหรือไม่ จึงฟังไม่ได้ว่า จ. เจ้าของกรรมสิทธิ์รถยนต์กระบะของ
กลางในขณะที่กระทำความผิดมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิดของจำเลย ผู้ร้องจึงไม่มี
สิทธิขอคืนรถยนต์กระบะของกลาง

ประการที่สอง แม้ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 36 จะกำหนดให้ เจ้าของที่แท้จริง
สามารถมีคำเสนอขอคืนทรัพย์สินที่ถูกริบต่อศาลได้ภายใน 1 ปี นับแต่วันคำพิพากษาถึงที่สุด แต่
ศาลจะสั่งให้คืนทรัพย์สินที่ถูกริบได้แต่ในเฉพาะกรณีที่ทรัพย์สินนั้นยังคงมีอยู่ในความครอบครอง
ของเจ้าพนักงาน ซึ่งตามข้อบังคับการเก็บรักษาของกลางกระทรวงมหาดไทย พ.ศ.2480 แก้ไข
เพิ่มเติมพ.ศ.2504 และประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ 15 ว่าด้วยของกลางและของ
ส่วนตัวผู้ต้องหา กำหนดให้ทำการสำรวจของกลางเพื่อจัดการทุกระยะ 6 เดือน จึงมีโอกาสที่เจ้า
พนักงานจะจัดการทำลายหรือขายทอดตลาดเสร็จสิ้นได้ภายใน 1 ปี นับแต่วันคำพิพากษาถึงที่สุดซึ่ง
เป็นระยะเวลาที่เจ้าที่แท้จริงยังมีสิทธิขอคืนของกลางจากศาลได้ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา
36 ดังนั้น หากทรัพย์สินที่ถูกริบนั้นถูกทำลายตามคำสั่งศาลแล้ว ของกลางย่อมพ้นวิสัยที่จะคืนแก่
เจ้าของได้ หรือหากได้มีการขายทอดตลาดของกลางที่ศาลสั่งบริปรและนำเงินที่ได้ส่งเป็นรายได้ของ
แผ่นดินแล้ว แม้จะเป็นระยะเวลาภายใน 1 ปี นับแต่วันคำพิพากษาถึงที่สุด เจ้าพนักงานย่อมไม่อาจ
คืนของกลางหรือเงินแทนได้ และบุคคลผู้ซื้อของกลางโดยสุจริตจากการขายทอดตลาดก็ไม่จำเป็นต้อง
คืนของกลาง เว้นแต่เจ้าของของกลางจะขอใช้ราคา ตามหลักประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
มาตรา 1332¹¹ ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อเจ้าของที่แท้จริงซึ่งเป็นผู้บริสุทธ์ที่ยื่นคำขอคืนทรัพย์สินที่

¹¹ นันทวธ แจ่มจรรย์. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 2. หน้า 4.

ถูกริบต่อศาลภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด กล่าวคือ ภายใน 1 ปี นับแต่วันคำพิพากษาถึงที่สุด แต่เมื่อทรัพย์สินนั้นไม่ได้อยู่ในความครอบครองของเจ้าพนักงานแล้ว ก็ไม่สามารถขอคืนได้

นอกจากนี้กำหนดระยะเวลา ในการยื่นคำร้องขอคืนทรัพย์สินที่ถูกริบต่อศาลภายใน 1 ปี นับแต่วันคำพิพากษาถึงที่สุดตาม มาตรา 36 มีความเหมาะสมแล้วหรือไม่ เนื่องจากตามข้อบังคับ การเก็บรักษาของกลางกระทรวงมหาดไทย พ.ศ.2480 แก้ไขเพิ่มเติมพ.ศ.2504 และประมวลระเบียบ การตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ 15 ว่าด้วยของกลางและของส่วนตัวผู้ต้องหา กำหนดให้ทำการ สำรวจของกลางเพื่อจัดการทุกระยะ 6 เดือน และการเก็บรักษาทรัพย์สินไว้ที่เจ้าพนักงานเป็นเวลานาน อาจทำให้มูลค่าของทรัพย์สินนั้นลดลงไปมาจากมูลค่าเดิม อีกทั้งรัฐจะต้องเสียค่าใช้จ่ายและค่า เสียเวลาในการดูแลรักษา ตลอดจนต้องจัดหาพนักงานเจ้าหน้าที่คอยรับผิดชอบ

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการลงโทษริบทรัพย์สินและการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล
2. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับปัญหาการริบทรัพย์สินและการขอคืนของกลางของประเทศไทยและของต่างประเทศ
3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหากฎหมายของประเทศไทยเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศในการริบทรัพย์สินและการขอคืนของกลาง
4. เพื่อศึกษาให้ได้แนวทางแก้ไขปัญหามหาหมายเกี่ยวกับการริบทรัพย์สินและการขอคืนของกลาง

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

แก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญามาตรา 36 โดยให้เพิ่มคำขยายของผู้เป็นเจ้าของ แท้จริงที่มีสิทธิร้องขอคืนทรัพย์สินให้หมายความว่าเจ้าของทรัพย์สินในขณะที่มีการกระทำความผิด และหมายรวมถึงบุคคลที่สามได้ทรัพย์สินที่ถูกริบมาภายหลังกระทำความผิด หากบุคคลนั้น สุจริตและเสียค่าตอบแทน นอกจากนี้ หากเจ้าของแท้จริงได้ยื่นคำร้องขอคืนของกลางต่อศาลภายใน เวลาที่กฎหมายกำหนด แม้ทรัพย์สินนั้นจะมีการขายทอดตลาดไปแล้ว ก็ให้คืนเงินสุทธิต่างที่ได้จากการ ขายทรัพย์สินนั้นให้แก่บุคคลภายนอก และลดระยะเวลาในการยื่นคำร้องขอคืนทรัพย์สินที่ถูกริบต่อ ศาลเป็นให้ยื่นภายใน 6 เดือนนับแต่วันคำพิพากษาถึงที่สุด

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาเฉพาะการรื้อฟื้นทรัพย์สินและการขอคืนของกลางที่ถูกยึดไว้เพื่อการพิจารณาพิพากษาคดีอาญาตามประมวลกฎหมาย ไม่รวมถึงกรณีการขอคืนทรัพย์สินตามกฎหมายพิเศษ และศึกษาวิเคราะห์แนวคิด หลักเกณฑ์และวิธีการขอคืนทรัพย์สินของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สาธารณรัฐสิงคโปร์และสาธารณรัฐเกาหลี

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์รวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญา, วิทยานิพนธ์, สารนิพนธ์, บทความ, หนังสือ, ตำรา, เอกสารทางวิชาการอื่น ๆ รวมถึงข้อมูลสารสนเทศทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าว โดยนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทยเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการลงโทษรื้อฟื้นทรัพย์สินและการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล
2. ทำให้ทราบมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับปัญหาในการการรื้อฟื้นทรัพย์สินและการขอคืนของกลางของประเทศไทยและของต่างประเทศ
3. ทำให้ทราบปัญหาในการรื้อฟื้นทรัพย์สินและการขอคืนของกลางของประเทศไทย
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการรื้อฟื้นทรัพย์สินและการขอคืนของกลางตามประมวลกฎหมายอาญา